

Sýnýr Meselesi

Türkiye'nin yazgysý söz konusu olmaya başladýđy bu önemli günlerde Ýstanbul ve Bođazlar meselelerinden sonra tespit edilmesi gereken meselelerden biri de, Osmanly memleketinin sýnýrydyr.

Savaştan

önceki sýnýrymyzyñ kabulüne ve onayına imkân yoktur. Bu imkânsýzlyk, yenilgimizin verdiđi bir sonuç olmaktan çok, atepkes ve barýp için etken olan temel öđelerin dođal ve zorunlu bir sonucudur.. Böyle olduđu halde bazı yüksek makamlardaki devlet adamlary, eski imparatorluk sýnýrlary üzerinde görüpmelere zemin bulmak ve bundan kazanýlacak bapary karþýlyđynda; örneđin, genel bir himaye veya vekalet kabul etmek, yahut hiç olmazsa terk edilen topraklar üzerinde bir nevi manevi egemenliđi onaylatmak taraftarýdyrlar.

Bir devletin genel gözetim veya vekâletini kabul ederek eski imparatorluk sýnýrlarymyzy bu gözetim altýnda tutmak, özgürlük ve bađýmsýzlyđy, buna bađly olan yapama hakkýny tehlikeye koymak demektir. Bunun karþýlyđynda kazanýlacak menfaat ne olabilir? Arabistan'la beraber Türkiye'ye konulan gözetim, koruma veya vekâlet, her iki milleti birden bir yabancy devletin özel menfaatlerine esir etmek olur. Ve o yabancy devlet, her iki memleketi dahi siyaseten ve iktisaden yutmakta ve sömürmekte duraksama göstermez. Devletlerin tarihlerinde ve birbirleriyle olan ilipkilerinde, hiçbir karþýlyk beklemeden, "millet yetiptirmek" geleneđi ve adeti yoktur... Dolayýsýyla üstleneceđi gözetim veya vekâletin hatýry için imparatorluk sýnýrymyzy kabule eđilim gösterecek bir devlet, bunu bizim için deđil, kendi çýkarlary için yapacaktır. Bu halde geniř bir sýnýry kurtarmýp olmakla ne kazanacađyz? Bu sýnýr dahilindeki yörelerden yabancy bir devlet yararlandıktan sonra, bađýmsýzlyđymýzyñ bu uđurda verilmesi karþýlyđynda, hangi maddi çýkary edinmiř olacađyz? Ve koruyucu sýfatýyla iktisadi kaynaklarymyza el koyacak olan devletin memleketimize ilerilik getirmek için dökeceđi sermayeye teminat olarak bütün bađýmsýzlyđymýzy verdikten sonra, bir gün, o büyük sermayelerin oluřturduđu kurumlar ile milletimizin yapamsal ilipkileri devam ederken; artýk gözetim veya vekâlete ihtiyaç duymadıđymýzy nasýl iddia edebileceđiz? Ve bu koruma veya vekâletin son bulduđu varsayılsa bile, iktisadi ilipkilerimizde açacađy çatlaklary neyle dolduracađyz?

Koruyucu ve vekil olacak

devlet kendi menfaatlerinin gerektirdiđi, ihtiyaçlara göre hareket edecektir. Dolayýsýyla, Arabistan'ý, Irak'ý ve Anadolu'yu ayrı ayrı düřünmeyi zorunlu görmeyerek; limanlaryny, iktisadi merkezlerini, demiryollarýny kendi memleketiyle olan ticari münasebetlere göre ve en fazla kolaylyk, menfaat ve ucuzluk temin edecek kopullar içinde ortaya çýkarmaya çalypacaktýr. Ve özellikle, tarýmýn geliřtirilmesi yerine, (kendi çýkarlary yönünde) kendi sanayisi için önemli kaynaklar arayarak, bunlary bir an evvel onlary bopaltmaya yahut ölkemizdeki bađlaryny o noktalara dayandırmaya, korumacylyđynýn ađyrlýk merkezini bu alanlar üzerinde kurmayla çalypacaktýr. Bu kopullar içinde ise, Anadolu'dan bapka her yer üstünlüde ulařmýp olacak; sevgili Anadolu'nun iplenmemiř ovalary ile tozlu çöleri ayný yokluđu ve verimsizliđi koruyacaklardýr. Ve bir gün, artýk gözetim veya vekâlet, herhangi bir sebeple ortadan

kalkıtığıy takdirde, Anadolu'ya oranla daha fazla bir geliþme ve ilerleme sađlamıþ bulunan diğer kıytalar derhal bağımsız bir varlık iddia ederek, ayrılacaklar ve Anadolu, aynı yoksulluk ve verimsizlik içinde terk edilmiþ hayatına dönecektir. Daha fenası, Anadolu'ya oranla daha önce ilerleyecek ve geliþecek olan bu kıytalarda belirecek iktisadi cazibe, Anadolu'nun nüfusunu oralara çekerek ve toplayarak, kolayca özümlemeyi baþaracak ve Anadolu hakikatte, bu kıytaların sömürgesi haline gelecektir.

Bu ihtimallere karþıy tedbir alınmasına da imkân yoktur. Çünkü ülke, geniþ bir sınıy dâhilinde ve bir imparatorluk beklinde, gözetime bağlı olarak idare edildiði için, memleketin bir bölümündeki ilerlemeyi bir diðerinin zararına görmek mümkün olmayacaktır. Bu bölümlerin hepsi aynı vatanın parçalarından sayılacağı için, hangi kısım üzerinde olursa olsun ortaya çıkacak ilerleme ve ilerlemenin ortaya çıkıracak eserleri mutlulukla kabul etmek lazım gelecektir. Halbuki, bu ortak vatanın ayrılabilir olmaması gereklidir. Gözetim kalkar kalkmaz, Arabistan'ın bağımsız bir varlık iddia etmeyeceğini ve bu sonuca ulaþmayacađını kim garanti edecektir? Ve buna engel olmak için yapılması gerekenler, bu yüzyılın kurallarıyla nasıl uzlaştıyılabilir?

Pek temel bazı hatlarına değinerek, açıklamaya dayandığımız bu sakıncalar göstermektedir ki, aç gözlü davranarak Arabistan ve Irak'ı içeren bir sınıy elde etmek uğruna, gözetim veya vekâlet sistemine boyun eğmek, bilhassa Anadolu'nun bütün geleceğini bir hamlede zıyan etmek demektir.

Bizim barıþ ile elde etmek istediğimiz sonuç ise, bunun büsbütün tersidir. Biz Anadolu'nun geleceğini, gelecekteki ilerleme ve geliþmesini kurtarmak, yani ona güvenli bir hayat hakkı bırakmak ve bu hususta hiçbir fedakârlığa ve hiçbir feragat duygusuna imkân vermemek düþüncesindeyiz. Ýpte bunun içindir ki, özgürlük ve bağımsızlığımız, yapamsal kaynaklarımızın, müdahalesiz olarak bizzat düzenlenmesini savunuyoruz..

Müdafa

ettiğimiz bu esas, aynı zamanda bütün Avrupa'nın uluslar için kabul ettiði ve Amerika'nın barıþ için, hatta sonsuz bir barıþ için koyduğu prensiplere dayanmaktadır. Her harp eden devlet gibi, Osmanlı Devleti de bu prensiplerin bütünüyle onaylanması üzerine silah bırakmıþ, atepkes yapmıþtır. Dolayısıyla davamız, bu ilkelerin koruması altındadır. Her ulusun kendi kaderi hakkında bizzat karar verebilmeye yetkili olduğunu kabul eden bu ilkelere göre, Araplar da kendi varlık ve kaderlerini tayin meselelerinde bizzat oy sahibidirler. Çünkü, bir millet halinde belirlipler ve kendilerini yönetme yetenekleri Avrupa devletleri tarafından onaylanmıþ bulunmaktadır. Bizim bu gerçeği onaylamadığımız ima edecek bir tezi savunmaya kalkıþmamız, aleyhimizde tepki doğurur. Wilson prensiplerinin, artık Avrupa siyasetine egemen olan emperyalizme karþıy yapamıyın sürdürmeyeceğini de ileri süremeyiz. Çünkü, kendi dayanağımız (böylece) yıkmıþ oluruz. Araplar bir millet oluþturmak için gerekli olan kopullara sahip değildirler, de diyemeyiz. Çünkü, bağımsızlıkları uğrununda mücadele eden ve eski bir uygarlığa, olgun ulusal nitelikteki unsurlara sahip bulunan bir ulus için böyle bir isnat da gülünç olur.

Bu halde, büyük bir imparatorluk sýnýrýnýn, ilk bakýpta göz kamaþtıracak çekiciliði karþılığında, bađımsızlıđımızdan fedakarlıkta bulunarak gözetim rejimini kabul etmek ve Arabistan'ý da bu suretle ayný çembere dahil eylemek, kendi hesabımızya olduđu kadar, onların hesabına da, kabul ettiğimiz ve ateþkesin temelinde yer alan barýp durumunda dahi dayandıđımız ilkelere aykırıdır.

Yalnız

Türkiye için gözetim veya vekalet sisteminin kabulüne gelince, bunu hayal etmeyi ve tartıpmayı bile olanaklı görmüyoruz. Altı yüz yıllık büyük bir geçmiþin mirasçısı olan ve yönetim kabiliyetini, bu kadar yüzyıldan beri uğradığı Haçlı saldýrýlarına rağmen ayakta kalmasıyla ispat eden bir millet için, bir yenilgi bahane edilerek, kendi kendisini yönetme konusunda yeteksiz olunduğunu kabul etmek, hata, ihanet ve kindarlığın en vahşisidir. Wilson'un ulus kuralları, kendi ulusumuzun yeteneklerini inkar ve yok etmek için mi kabul ettik?.. Düne kadar bizim birer ilimizken, bugün baþlı baþına birer ulus oluþturan toplulukların bu ilkelerden yararlanma hakları var da, biz mi bu ilkelerin mahkumu olacağız?

Wilson, ulusumuzun hukukunu ayrı bir madde ve ayrı bir prensip olarak koymak gereksinimini duyduğu halde, biz kendimiz mi buna layık olmadığımız ve himaye rejimine gereksinim duyduğumuzu ileri süreceğiz?

Önlerine konan her zehri afiyetle yutan iğrenç nitelikli kişiler, her ulusta olduğu gibi bizde de bulunabilir. Ve bunlar ulusumuza her iftirayı atabilirler. Fakat onların ulusumuzla ilipkileri son tahlilde kendi vicdanları nispetindedir!

Bu

fikirlere göre, sýnır meselesindeki görüþümüz tamamen bağımsızlığımıza ve tek dayanağımız olan Wilson İlkelerine prensiplerine bağlıdır. Ve bu görüp, ateþkes metinlerindeki sýnır belirlemeleri ile de tamamen uyumaktadır. Yani, en son savaþ sürecinde silahımızla savunduğumuz sýnırdır. Yenilgiyi izleyen Osmanlı Devleti, ülkesinin her tarafında silah teslim edilmiþ değildi. Mütareke yapıldığı gün, Osmanlı ordusu hala savunma ve direnmeye yetenekli bir durumdaydı. Ve bu sayede de, az çok þerefli bir ateþkesi elde etti. Ýstanbul'da, acemi ve ulus ve vatanını koruma çabasýnda olmayan birkaç kişinin yaygarasını, hor görölme ve köleliði tercih eden siyasetini, bütün bir milletin ruh ve vicdanının ifadesi olarak kabul etmek mümkün olmaz.

Nitekim

Osmanlı milleti de gerçek ve samimi ruh ve vicdanı ortaya koyma zorunluluğunu duyar duymaz, bu uğursuz sesler de yetkili mercilerdeki yerlerinden çekilmiþlerdir.

Ateþkes kopulları dýbýnda yapılan ipgalleri millet tanıyamayı ve tanıyamaz.

Bunun

sorumluluđu, Türkiye'nin çökmüp enkazý üzerinde kendilerine ve kin ve intikamlarýna birer tahmin kürsüsü kurmak isteyen birkaç kozmopolite aittir. Ve bu mesuliyet aranacaktır. Dolayısıyla sýnýrlarýmýz, bir taraftan ateþkese ve barýba esas olan ilkelere ve diđer taraftan da, ateþkes sýrasýnda elimizde bulunan silaha ve savunma kabiliyetine dayanmak suretiyle çok kuvvetli ve hiçbir fedakarlýđa dayanamayacak kadar kesindir. Bu sýnýry, Sivas Kongresi kararlarý, birinci maddesiyle böyle tayin ediyor:

" Osmanlý Devleti ile Ýtilaf devletleri

arasýnda yapýlan ateþkes anlaþmasýnýn imza olunduđu 30 Ekim 1918 tarihindeki sýnýr dahilinde kalan ve her noktasýnda çođunluđu Ýslam tepkil eden Osmanlý memleketi kısımlarý birbirinden ve Osmanlý camiasýndan ayrılamaz ve bölünemez bir bütündür. Bütün Ýslam unsurlar, birbirine karþý karþýlýkly saygý ve fedakarlýk hissiyle dolu ve ýrki ve toplumsal vaziyetine ve çevre þartlarýna uyan öz kardeþtirler."

Bu

sýnýr, harita üzerinde, Ýskenderun'un güneyinde, Halep'in kuzeyinden ve Haleple Katma arasýndan geçerek Cerablus Köprüsünü, Deyrizoru ve Süleymaniye sancađýný bizde býrakan bir hattýr ki; bu hattýn güneyinde dil, uygarlýk ve yaþam biçimi, Araptýr.

Terk edilen arazi

üzerinde, bir nevi manevi egemenliđi tasdik ettirerek, buna karþýlýk fedakarlýklar yapmak ise, büsbütün sakat tedbirlerdir. Bunda etken olan baþlýca iki düþünce olabilir; Bu memleketlerin herhangi bir fýrsattan istifade ederek gelecekte geri alýnmasýný mümkün kýlacak açýk bir kapý býrakmak; yahut kamuoyunu ve ulusu mümkün olduđu kadar az fedakarlýk yapýldýđýna ikna ederek aldatmak...

Bu düþüncelerin her ikisi de

çürüktür ve bu yüzyýlın düþüncesi deđildir. Devletleri ve milletleri gelecekte kendisine en yakýn olanlarla birleþtirecek olan þey, uygarlýktýr... Bu hususta baþka etken tanýmak bu yüzyýlın düþünce biçimine yakýpmaz.

Özellikle baþka bir devletin eline terk edilen

arazide, o devletle yapýlacak sözleşmenin bir geređi olarak manevi egemenlikten vazgeçmek, gerektiğinde o yabancý devlete karþý terk edilen memleketlerde meydana gelen hoþnutsuzluk ve isyanlarý gidermek için bir nevi yardımý da üstlenmek anlamýna gelir.

Bizim manevi

egemenliđimiz, mesela vaktiyle Kudüste Avusturya'nýn hakimiyetine benzer bir egemenlik deđildir. Hilafet makamýnýn manevi egemenliđi, esasen bütün Ýslam milletleri ve memleketleri üzerinde, vicdan ve imana dayanan bir egemenliktir ki, siyasi düzlemde oluþturulan sözleşmeler yolu ile teyit edilme ihtiyacýnýn çok üzerinde bir anlam taþımaktadır. Ve bu egemenliđi ortadan kaldýracak hiçbir kuvvet yoktur. Yalnız hilafet koþullarýna sirayet edebilecek noksanlar onu zaafa uđratabilir. Bu noksanlýklarýn baþýnda ise, himaye sistemi gibi, bađýmsýzlyđý

sýnýrlayacak nitelikteki uđursuz müdahaleler vardýr.

Hint

Müslümanlarýnın tepebbüsleri, Emir Faysal'ın beyanatý, Mýsýr ve bütün Afrika Müslümanlarýnın en yakýn ve dolayýsýyla en samimi ve en fedakar hizmetkarlarý olmasý gereken kípiller, bu gerçeđe göz yumarak ona ihanette duraksamamýplardýr. Ve ne kadar övgüye deđerdir ki, Anadolu bu gerçek etrafýnda oluđturduđu birliđiyle topyekûn savunma halindedir.

Biz

kaderine gerçekten sahip bir millet sýfatýyla ve açýk bir kalp ve açýk bir alýnla yapadýđýmýzý ispat etmek, ileride yapamak için kesin olarak neye muhtaç olduđumuzu ve nihayet, ne dereceye kadar fedakârlýk edebileceđimizi açýk olarak tespit eylemek ve sonra da artýk bu kararýđýmýzdan asla dönmek taraftarýyýz.

Biz; karþýmýzda ölüm,
elimiz vicdanýmýzda, torunlarýmýzýn yarýn inceleyeceđi tarihe ait sorumluluklar gözlerimizin önünde, sýnýrlarýmýzý muđlak ve çapraþýk kombinezonlara müsait olmayacak bir kesinlikle çiziyoruz.

GAZÝ MUSTAFA KEMAL ATATÜRK (24 OCAK 1920)

Hakimeyet i Milliye